

ספרים

היוצאים לאור

על ידי

חברת "מקיצי ברדמים"

ת"ש

שנה שביעית לחדוש פעולת החברה והעברתה לא"י

ר א ש י ה ח ב ר ה

אהרן פריימן, ניו־יורק
נשיא החברה

הועד הפועל בא"י (ירושלם)

ש. אסף, יושב ראש

י. נ. אפשטיין	ח. בראדי
ד. ילין	ב. מ. לוין

ש. י. עגנון

א. ח. פריימן, המזכיר	מ. רבינוביץ, הגזבר
----------------------	--------------------

חברי הכבוד

א. אדלר, לונדון	ח. אלבק, ירושלם
א. אפמוביצר, ירושלם	י. מ. נוטמן, בודפשט
ל. גינצברג, ניו־יורק	י. ק. דושינסקי, לונדון
י. צ. הרץ, לונדון	ש. וליגמן, אמסטרדם
י. מאן, סינסינטי	א. מארכס, ניו־יורק
י. ד. מרקון, לונדון	י. מ. עלבונן, ניו־יורק
מ. ד. קאסוטו, ירושלם	ש. קרויס, קמברידג'
מ. שור, ווארשא	ש. שפיגל, ניו־יורק

מ ד ר ש

בראשית רבתי

נוסד על ספרו של
ר' משה הדרשן

יוצא על פי כתב היד הנמצא בפראג
עם תיקונים והערות ומבוא ומפתחות

מ א ת

ח נ ו ך א ל ב ע ק

י ר ו ש ל ם

”מקיצי נרדמים”

בסיוע מוסד הרב קוק שעל-יד המזרחי

ת”ש

MIDRAŠ^v
BEREŠIT RABBATI^v

EX LIBRO
R. MOSIS HADDARŠAN^v
COLLECTUS
E CODICE PRAGENSI
CUM ADNOTATIONIBUS ET INTRODUCTIONE

EDIDIT
CH. ALBEK

ה ק ד מ ה

כתב היד מן הספר הזה נתפרסם בעולם על ידי הר"ר ש"י רפופורט ז"ל. שקנה אותו והודיע את טיבו לצונץ, ועל סמך רשימותיו שקבל מרפופורט תיאר אותו בספרו גאטטסדינסטליכע פארטריגע פי"ח צד 288 ולהלן. אחרי מותו של ש"י עבר כתה"י לקהלה היהודית בפראג ויעללינק שאל אותו ולקט ממנו מאמרים בבית המדרש ח"י. הוא החשיב את הספר מאוד בשביל ידיעות קורות האגדה, ועל כן תיאר את כתה"י בהקדמתו שם עמ' י"ד-י"ז. לר"ש בובר ז"ל היה העתק ממנו, כנראה כדי לפרסמו, וכתב עליו מאמר בהמגיד שנה י"ח (1874) גליון 16-18 והשתמש בו בהערותיו למדרש אגדה בכ"מ (ראה עמ' ט"ו לפ"ו ג' ועמ' נ"ח אות כ"ו). גם ר"א עפשטיין ז"ל השתמש הרבה במדרש זה בספריו אלדד הדני ומקדמוניות היהודים וכתב עליו מאמר מפורט במאגאצין חט"ו (1888). הוא צוה להעתיקו והשוה אח"כ את ההעתק עם גוף כתה"י ותקנו על פיו. כוונתו היתה להוציא את הספר ורשם גם קצת הערות לששה דפים הראשונים על גליוני הספר, וכפי ששמעתי חבר הערותיו לכל פרשת בראשית.

ההעתק של עפשטיין בא אחרי מותו לידי ר"א אפטוביצר והוא בטובו מסרו לחברת מקי"נ על מנת להוציאו לאור. החברה פנתה אלי בבקשה להכין את הספר לדפוס. וכאשר געניתי לה וקבלתי ממנה את העתק הספר עברתי עליו תיכף, וסדרתי אותו וחברתי עליו ההערות במשך כמה חדשים, והנני מוסרו בזה לקהל.

כיון שלא היה לי אלא העתק מכתב היד היחיד, הדפסתי אותו כמו שהוא ולא שיניתי בו כלום. והתיקונים הפשוטים והברורים הצגתי בפנים במרובעים, ומה שמחקתי שמתי במוקפים, והשאר שמתי בהערות. גם המעתיק תקן כמה פעמים שבושים גלויים. כן חיברתי והפרדתי את המאמרים לפי ענינם. — וזאת לדעת שכבר בהעתק שלפני מצוינים רוב המקראות, ואני תקנתי את הציונים האלה והוספתי עליהם. גם שמתי ציוני המקראות לפני כל מאמר המוסב עליהם. הרב ד"ר יחיאל צימלס קרא את עלי ההגה השניה ותודתי נתונה לו בזה.

ירושלם, אלול ה'ת"ש.

חנוך אלבעק

ראשי תיבות:

אדר"נ	=	אבות דר' נתן.
אוצ"מ	=	אוצר מדרשים.
ביה"מ	=	בית המדרש (הוצ' יללינק).
במ"ד או במ"ר	=	במדבר רבה.
ב"ר	=	בראשית רבה. ובמבוא מפרק ב' ולהלן = בראשית רבת
דב"ר	=	דברים רבה.
ד"ס או דק"ס	=	דקדוקי סופרים.
ויק"ר	=	ויקרא רבה.
מ'	=	מדרש.
מ"י	=	פי' מנחת יהודה לבראשית רבה.
פדר"א	=	פרקי דר' אליעזר.
פסי"ר	=	פסיקתא רבתי.
שמו"ר	=	שמות רבה.
תנחומא ב'	=	תנחומא הוצ' בובר.